

šibenskilist

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

Cijena 20 dinara — Izdaje Novinsko-izdavačko poduzeće »Stampac Šibenik — Direktor MARKO JURKOVIĆ — Mjesečna preplata za SFRJ 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara — Tekući račun: Komunalna banka Šibenik 435-11-1-8 * Telefon stamparije 22-28 i 29-53

Predsjednik Tito u posjeti Finskoj

U MISIJI MIRA

Na poziv predsjednika Republike Finske dra Urha Kekkonena, predsjednik Republike Josip Broz Tito sa suprugom oputovao je u Finsku. Naaj način jugoslavenski predsjednik uzvraća posjet koji je dr Kekkonen učinio u svibnju prošle godine Jugoslaviji.

Jugoslavensko-finski odnosi održavaju se u razmaku od jedne godine, dva veoma značajna događaja. Prošlogodišnji posjet predsjednika Kekkonena Jugoslaviji potvrđio je dosada obostrano naglašene težnje dviju zemalja miru, miroljubivoj koegzistenciji i ravnopravnoj suradnji među narodima. Saznajmo da će posjet predsjednika Tita Finskoj još jednom manifestirati te osjećaje i dati novi značajan poticaj za svestranu i dugoročnu suradnju.

Odnosi Jugoslavije i Finske, dvije geografski dosta udaljene zemlje s različitim društvenim i političkim uređenjima, održavali su se proteklih godina u znaku prijateljske suradnje. O tome svjedoče brojni susreti ekonomskih, sindikalnih, kulturnih i drugih delegacija. Politiku dviju zemalja u proteklim godinama karakteriziraju mnoge sličnosti u prilažeњu međunarodnim problemima. Obje zemlje poštuju principne nezavisnosti, ravnopravnosti, samoupravljanja i nemiješanja u unutrašnje poslove drugih zemalja. Jugoslavenska javnost s velikim interesom prati poslijeratni razvitak Finske i njen međunarodni položaj. Poznate su i lične zasluge finskog predsjednika Kekkonena za afirmaciju takve politike.

Dakako, veliki međunarodni ugled Jugoslavije, njena historija i poslijeratni razvitak nisu nepoznati stanovnicima »zemlje tisucu jezer». Tu činjenicu predsjednik Kekkonen naročito je naglasio za vrijeme posjeta Jugoslaviji, istakavši svoje zadovoljstvo što posjećuju zemlju i narod »kojem smo

se mi Finci uvijek divili i koji smo poštivali zbog njegovog nesavladivog duha nezavisnosti, njegovih stvaralačkih i originalnih napora u izgradnji svoje zemlje i njegove odanosti stvari međunarodne suradnje i mira».

Finska, zemlja evropskog sjevera, predstavlja jednu od brojnih etapa misija mira predsjednika Tita. Velike lične zasluge jugoslavenskog predsjednika za razvijanje međusobne suradnje s narodima svijeta putem neposrednih veza i susreta s državnicima i

narodima dobro su poznate i visoko cijenjene u Finskoj. Zato je prirodno očekivati da će i ovaj posjet predsjednika Tita jednoj prijateljskoj zemlji predstavljati daljnji doprinos međunarodnoj suradnji Jugoslavije i Finske i afirmaciji onih principa u međunarodnim odnosima za koje se zalažu naše dvije zemlje. Čovječanstvo treba takvih susreta i otvorenih riječi u prilog svjetskog mira. A misije mira predsjednika Tita uvijek su predstavljale doprinos težnja miru, miroljubivog čovječanstva.

Iz poduzeća „Luka“

U prvih pet mjeseci 378 tisuća tona tereta

U prvih pet mjeseci ove godine radnici poduzeća „Luka“ izmobilirali su na operativnom dijelu obale 378 tisuća tona raznog tereta, što približno odgovara količinama koje su pretovarene u istom razdoblju prošle godine. Protekli mjesec bio je nešto lošiji od prethodna četiri mjeseca, međutim, u posljednjoj dekadici

situacija se znatno poboljšala. U tom razdoblju u luci se nalazio brodova prekoceanskih, domaćih i strane zastave. Dominirao je uglavnom teret dopremljen iz stranih zemalja za potrebe naše industrije. Dva broda dopremili su veće količine ugljena, a druga diva fosfat.

Sahrana posmrtnih ostataka dviju političkih aktivistkinja

U nedjelju 31. svibnja na Raskrižju je izvršena sahrana posmrtnih ostataka Milene Vučak i Milke Cvitan, istaknutih političkih aktivistkinja, koje su 1943. godine poginule za vrijeme neprijateljskog zračnog napada na selo Loznicu blizu Primoštena. Nakon što je Ljuba Tambića, član Općinskog odbora Udruženja boraca narodnooslobodilačkog rata evocirala uspomene i osvijetlila likove poginulih aktivistkinja, minutom šutnje odana je dužna počast, a zatim je obavljena sahrana posmrtnih ostataka u zajedničkoj grobnici. Ovoj svečanosti prisustvovali su predstavnici boračkih i društveno-političkih organizacija šibenske općine, te šibenska narodna glazba. Komemorativna svečanost održana je i u Loznicama, gdje su izvjesno vrijeme djelovale poginule aktivistkinje. Prijenos kostiju organiziralo je Udruženje boraca NOR-a Šibenik.

Dakako, veliki međunarodni ugled Jugoslavije, njena historija i poslijeratni razvitak nisu nepoznati stanovnicima »zemlje tisucu jezer«. Tu činjenicu predsjednik Kekkonen naročito je naglasio za vrijeme posjeta Jugoslaviji, istakavši svoje zadovoljstvo što posjećuju zemlju i narod »kojem smo

širuje na sve članove radne zajednice, tako da obuhvaća, pod određenim uslovima i sezonske radnike i honorarne službenike, učenike u privredi, individualne poljoprivrednike kooperante zadruga, kao i lica koja ličnim radom samostalno vrše kulturnu, profesionalnu i sličnu djelatnost. Bitna novina izborne procedure je mogućnost biranja radničkih savjeta po izbornim jedinicama odnosno radnim jedinicama, fabrički ili drugoj velikoj proizvodnoj jedinici, pogonu, poslovnoj jedinici, jedinici u sastavu pogona i sl. Pružanje ove mogućnosti znači, u stvari, prilagodivanje izborne procedure tendencijama razvoja što neposrednije samoupravljanja.

Izbori za nove organe upravljanja dolaze poslije isteka bogatog mandatnog perioda sadašnjih radničkih savjeta. Protekle dvije godine djelovanja ovih organa karakteriziraju pozitivne tendencije u privređivanju i sve snažniji privredni rast, što je prije svega rezultat aktivnosti samih organizacija i njihovih organa upravljanja. To je i period daljeg jačanja socijalističkih društvenih odnosa, a prije svega afirmacije samoupravljanja i proširivanja njegove kadrovske baze.

Pripreme za izbore koje su mnogi kolektivi već započeli padaju u vrijeme kada su najavljeni i veoma značajne promjene u privrednom sistemu, koje treba da omoguće veći utjecaj radnih organizacija na sticanje i raspodjelu dohotka, a samim tim i na efikasnije privređivanje i povećavanje standarda. Ove promjene koje su nagovještene na V kongresu SSJ, a koje će svakako biti dalje razrađene na

Kninski strijelci posjetili Drvar

Povodom Dana mladosti ekipa strijelaca iz Knina sudjelovali su na tradicionalnom strejljakom takmičenju u Drvaru, gdje će biti održano gađanje vojničkom puškom, u disciplini »Titova meta«.

Ovim takmičenjem strijelci s područja Bosne i Hercegovine i takmičari iz drugih republika obilježiti će 20-godišnjicu strejljaštva i posebno discipline »Titova meta«.

Proslava Dana mladosti u Drnišu

Dan mladosti proslavljen je ove godine u Drnišu bogatim sportskim i muzičkim programom, kojeg je organizirao Općinski komitet Saveza omladine.

Sportska igrača na Podvorici bila su cijelog dana zauzeta mladim takmičarima iz Drniša, Oklaja i Drinovaca koji su odmjeravili svoje snage u atletici i sportskim igrama, a dan je zaključen nastupom najmlađih drniških pjevača na ljetnoj pozornici, koji su izveli cijelokupan program »Djeca pjevaju 1963.«

Izvršit će se popis bivših boraca i suradnika narodnooslobodilačkog rata

Na osnovu preporuke Udrženja Saveza boraca SR Hrvatske na cijelom području Republike obaviti će se popis svih boraca i suradnika narodnooslobodilačkog rata. U Šibeniku i okolnim selima popis će se izvršiti do kraja ovog mjeseca, a poslužiti će u svrhe cijelovitog proučavanja historijske gradište.

PODUZETI MJERE ZA SIGURNOST SAOBRAĆAJA

U okviru tromjesečne akcije o ispravnosti signalnih i svjetlosnih uredaja na motornim vozilima, a koja završava krajem ovog mjeseca organi Saobraćajne milicije u suradnji s Automotorskim izvršili su niz mjeru kako bi osigurali normalan saobraćaj na cestama šibenske općine. Stalna kontrola dala je pozitivne rezultate. Na izvjesnom broju vozila nađeni su neispravni signalni uredaji, pa su u težim slučajevima protiv prekršitelja poduzete stroge mjeru. Zapaženo je opadanje saobraćajnih nezgoda, tako da posljednjih mjeseci dana gotovo i nije bilo teže nesreće.

ĐAVAHLARLA NEHRU

Uz prisustvo oko tri milijuna ljudi i brojnih stranih državnika, među kojima je bio i predsjednik Saveznog izvršnog vijeća Petar Stambolić, sa članovima jugoslavenske delegacije na obali rijeke Džamune spaljeno je tijelo indijskog premjera Đavaharlala Nehrua, prvog čovjeka Indije, velikog državnika i istaknutog borca za mir i koegzistenciju.

Tek nekoliko dana nakon toga slušali smo tronuti glas predsjednika Tita kad je govorio o ovom velikom čovjeku — borcu za mir.

Nehru i Tito našli su se na



Tito i Nehru

Tako je sa pozornice svjetskih gibanja nestao čovjek, predvodnik stotine milijuna ljudi čitavog svijeta u borbi, koju je on davno počeo za slobodu i nezavisnost indijskog naroda i koju je kasnije nastavio kao nepomirljiv, nepokolebljiv i uvjeren borac za koegzistenciju među državama i miran razvoj svih naroda. A baš ta njegova aktivnost našla je dubokog odjeka među ljudima i rukovodstvom Jugoslavije.

Otada je Nehru posjećivao više puta našu zemlju, a Tito je bio u Indiji. Savjetovali su se i surađivali, jer kako reče Nehru:

»Nama je mir potreban ne da bismo postali moćni već da bismo postojali.«

A tako je mislio i jugoslavenski narod koji nije za Nehrua saznao tek u doba službenih kontakta nego je njegovu borbu pratilo odavnina — još od onda kada je bio učenik Gandija i kada je produžio njegovu ideju borbe za nezavisnost Indije.

Izbori za nove radničke savjete

U mnogim radnim organizacijama u toku su pripreme za izbore novih radničkih savjeta i drugih organa upravljanja. Sastavljaju se birački spiskovi, formiraju se izborne jedinice i imenuju organi koji će rukovoditi izborima. Ali pored te formalno-pravne i organizaciono-tehničke strane izbornih priprema vrlo je važna i društveno-politička aktivnost koja treba da se paralelno odvija u radnim organizacijama. Stoga se velika pažnja u mnogim kolektivima pridaje pripremi izvještaja koje će dosadašnji organi upravljanja podnijeti o svom radu. Od diskusije koje će tom prilikom biti pokrenute očekuje se mnogo.

Ovogodišnji izbori organa upravljanja imaju izuzetan značaj. Oni se održavaju prvi put poslije donošenja novog Ustava, neposredno poslije V kongresa SSJ i u vrijeme žive aktivnosti pred Osmi kongres SKJ. To je također vrijeme kada se u radnim organizacijama vrše pripreme novih normativnih akata: statuta i godišnjih planova.

Izbori će se izvršiti na osnovu novog izbornog zakona koji je stupio na snagu 16. aprila. Ovaj zakon, polazeći od ustavnih načela, osjetno je proširio biračko pravo za izbor organa upravljanja i iz općeg izbornog sistema prenio demokratske principe kandidiranja, opoziva, rotacije i sl. Posebno je značajno što se ovi principi ne odnose samo na izbor organa upravljanja u privredi, nego i oblast društvenih službi.

Biračko pravo dosad je pripadalo radnicima u stalnom radnom odnosu. Međutim, sa novim zakonom ono se pro-

šireće na sve članove radne zajednice, tako da obuhvaća, pod određenim uslovima i sezonske radnike i honorarne službenike, učenike u privredi, individualne poljoprivrednike kooperante zadruga, kao i lica koja ličnim radom samostalno vrše kulturnu, profesionalnu i sličnu djelatnost.

Bitna novina izborne procedure je mogućnost biranja radničkih savjeta po izbornim jedinicama odnosno radnim jedinicama, fabrički ili drugoj velikoj proizvodnoj jedinici, pogonu, poslovnoj jedinici, jedinici u sastavu pogona i sl. Pružanje ove mogućnosti znači, u stvari, prilagodivanje izborne procedure tendencijama razvoja što neposrednije samoupravljanja.

Sigurno je da predizborne rasprave u radnim kolektivima neće biti lišene ni kritičkih osvrta na predeni put, na sve ono što ometa naša brža materijalna kretanja i razvijatko samoupravljanja. Jer, bez otklanjanja slabosti ne može se još brže kretati naprijed. Dosljednija raspodjela prema radu i razvoj sve neposrednjeg samoupravljanja već su se pokazali kao oprobana sredstva na tom putu.

M. K.

Zabilježeno na skupštini Socijalnog osiguranja

Bolovanja ponovo na dnevnom redu

Ponovo su bolovanja na dnevnom redu Skupštine Komunalne zajednice socijalnog osiguranja. Radi se, naime, o povećanju bolovanja za preko 1 posto u prvom kvartalu ove godine.

Za navedenu tvrdnju evo nekoliko podataka.

Do 30 dana više je bolovanja za preko 130% u ovom kvartalu. I trajanje bolovanja je dulje za 2 dana negoli prošle godine. Najgorje staje grane: električna energija (390%), metalurgija (900%), prehrambena industrija (317%), građevinarstvo (166%) itd. Bolovanja preko 30 dana nisu tako porasla (230%), ali je karakteristično da je trajanje tih bolovanja poraslo od 32 na 74 dana. Na području Drniša imamo istu sliku, ako ne i goru. Više je izgubljeno dana zbog bolovanja do 30 dana za 133%, a preko 30 dana za 20%. U granici ugljena povećanje iznosi 140%. Sveukupno na cijelom području Zajednice veći broj dana bolovanja u ovogodišnjem kvartalu za 40.393 dana.

Novčani efekat povećanja takođe je zabrinjavajući. Tako do 30 dana poduzeća na području Šibenika više su isplatali oko 14 milijuna dinara. Najviše su prekoračile grane: metalurgija (5 milijuna), građevinarstvo (4 milijuna), a u Drnišu proizvodnja ugljena (2 milijuna). Dodamo li ovome stanju ustupljenu sredstva za zdravstvenu zaštitu ponesrećenih, onda je slika nešto blaža. Naime poduzeća iskazuju ukupni deficit u Šibeniku od 10 milijuna a u Drnišu 4 milijuna dinara.

Kod nekih poduzeća bolovanja su neshvatljivo visoka: »Asfalt« 13,5%, »Jadran« 10,9%, »Vijadukt« 10,8%, »Mesopromet« 10,2%, »Krk« 9,7%, TEF 10%, Boksični rudnici 12,4%, Rudnik Siverić 11,7%, »Kamenolom« 8,8%, »Transmont« 8,8%.

Suvišno je dalje navoditi te i slične podatke, ali znamo da je prošle godine naš prosjek bio 4,97%. Zar nije suvišno ukazivati i na posljedice takvog kretanja. Spomenimo samo: privreda gubi radne dane, troškovi bolovanja rastu i time automatski smanjuje fondove poduzeća a ujedno je to atak na fondove Zajednice socijalnog osiguranja i prijeti opasnost končnog deficitu, a znamo šta to znači: novi atak na lične dohotke i fondove poduzeća, dakle na smanjenje standarta.

Šta kažu skupštinarji socijalnog osiguranja na to? Diskusija je ponovila već mnogo puta kazane uzroke tako lošeg stanja, ali bilo je i drukčijih razgovora. Reklo se da je rad industrijskih ambulanata zakazao i treba ga poboljšati, uspostaviti kontakt drugova iz poduzeća sa liječnicima koji sada i ne postoji. Potrebno je onemogućiti pojedinu čekanje bolesnika, organizirati hitnu pomoć, specijalističku službu prilagoditi bolesnicima. Služba kontrole bolovanja potpuno je zakazala. Ravnatelj Medicinskog centra govorio je o nedostacima u zdravstvenoj službi kao što su pomanjkanja prostora, izmjena liječnika, nestaća stanova i slično. Pored toga ima tu i subjektivnih manjkavosti.

Jedan skupštinar je ukazao na to kako je za nas najbolji primer rješavanja ovih problema amulanta na Baldekinu. Mnogo se raspravljalo o toj ambulantni, ali se tu ništa nije izmijenilo. Zbog toga je i prihvaćen zaključak da se što prije nađu na zajedničkim stolom sve društvene snage i da se zaprta program rješavanja problema koji nas već odavna tiše. Kako je i gipa jedan od uzročnika ovakvog stanja, pitamo se zašto se i na našem terenu ne pokuša sa cijepljenjem protiv gripe. Bilo je govor o i o zdravstvenom centru koji postoji samo na papiru, pa je usvojeno da se predloži Skupštini općine da jednom razmotri to pitanje. Zaključeno je da se i s liječnicima pretrese pitanje bolovanja.

Jedno drugo pitanje o kojem se dosta davno bavila Općina Šibenik, Skupština Zavoda je ponovo načela, ali sa jednog posebnog stanovišta. Radi se o zbrinjavanju staraca. Naime, dat je prikaz bolničkog liječenja onih staraca kojima takovo liječenje nije uvijek potrebno, za-

pravo nije medicinski indicirano, nego iz raznoraznih razloga boznica im je zbrinjavajuća institucija. Takvih bolnoopskrbnih dana staraca ima na našem području godišnje preko šest tisuća a to u novcu iznosi 18 milijuna dinara. Taj je broj mnogo veći ako se uzme u obzir da su ovi podaci uzimani strogo medicinski. Imo pojedinaca koji staje u bolnici više od jedne godine, a njima u stvari treba kuću njega. Dodamo li veoma

problem socijalnog zbrinjavanja onda jedni i drugi troškovi iznose godišnje blizu 34 milijuna.

Zaključeno je da se elaborat uputi skupština općina Šibenik i Drniš sa prijedlogom: da se izgradi dom staraca, da se organizira stalna služba zbrinjavanja i njegovanja staraca preko sposobljenih drugarica i da se u zdravstvenoj službi organizira posebno kućno liječenje bolesnih i nemoćnih.

I. R.

Na Kapriju se podiže društveni objekt

Ribarsko - proizvođačka zadruga na otoku Kapriju vrši pripreme za gradnju ovećeg objekta u kojem će biti smješteni restoran za društvenu prehranu, začin prodavaonica živežnih namirnica, prostorije za ambulantu i poštu, zadružne kancelarije i prostorije za potrebe mjesnih organizacija. Već se odavno osjećala potreba za jednim ovakvim objektom s obzirom da su se za spomenute institucije koristile sasvim neuvelike i nehigijenske prostorije. Otvaranjem restorana za društvenu prehranu omogućit će se sve brži razvoj turističke privrede. Naime, Savez izviđača Hrvatske je prije tri godine na obližnjem otoku Kaknju organizirao boravak svojih članova,

pa je za gradnju nekoliko objekata uložio nekoliko milijuna dinara. Otok Kaknji postati će uskoro jedan od republičkih centara za ljetovanje izviđača. Međutim, za njihov nesmetan boravak bilo bi neophodno izgraditi restoran na društvenu prehranu, pa je i inicijativa od strane Ribarske zadruge došla u pravo vrijeme.

U izgradnji ovog objekta u dobrovoljnim radovima sudjelovat će svih sposobni stanovnici Kaprija, a zadruža će porez zajma od 2 milijuna dinara, koji će podići kod Komunalne banke investirati oko milijun dinara iz svojih fondova. Ukoliko ne iskrnsu nepredviđene teškoće, ovaj objekt bi trebao biti dogotavljen do početka glavnog turističkog sezone.

Tvornica u Rogoznici pripaja se splitskom „Jadranu“

U posljednje vrijeme nadležni faktori u šibenskoj komuni razmatrali su stanje i probleme u ribljoj industriji odnosno u poduzeću »Dalmacija« u čijem okviru djeluju dva pogona, jedan u Rogoznici sa dosta zastarjelim postrojenjima, a drugi moderniji u Prvić Luci. U tom pogledu predloženo je da se poduzmu odgovarajući koraci, kako bi se proizvodnja poboljšala i tako saniralo postojeće stanje. Odlučeno je da se, ukoliko je moguće u sadašnjim uvjetima, pristupi integraciji s jačim kolektivima u Splitu odnosno Zadru. Obavljeni su međusobni razgovori između zainteresiranih poduzeća, izrađeni elaborati i izvršene druge predradnje. Splitsko ribolovno poduzeće »Jadran« u načelu prisustalo je da se izvrši pripajanje rogozničkog pogona, pa je radnički savjet u Rogoznici donio odluku u tom smislu. Pogon u Prvić Luci, kako smo obaviješteni, djelovat će samostalno.

Milan Miladinović: Osnovni problemi pojave revizionizma u marksizmu

(Izdanje Savez studenata Pedagoške akademije Šibenik)

Humanitarno učenje K. Marks-a, F. Engelsa i njihovih nastavljачa o zakonima razvijatka društva i prirode, o proleterskoj revoluciji, o putovima ljudskog oslobađanja eksploratori učenja socijalnih kategorija stanovništva i izgradnji ljudskoj prirodi najdostojnijih odnosa, historijski je bilo neprekidno izloženo antihumanitarnom shvaćanju.

Oportunistička struja unutar radničkog pokreta čiju osnovu čini revizija bitnih teoretskih i praktičnih postavki naučnog socijalizma, javila se najprije potkraj XIX stoljeća. Historijskih se ta struja javljala nekoliko varijanti. Prvu varijantu revizionizma imali smo u njemačkoj socijaldemokraciji. Tendenциje revizije marksizma u toj partiji išle su za tim da zamijene revolucionarnu suštinu marksizma kantovskim transcedentalnim idealizmom. Ove tendencije dobile su svoj najjači i najpotpuniji izraz u sociološko - političkim radovima E. Bernsteina kroz njegovu poznatu tezu o odbacivanju dijalektike i revolucionarne politike. Ta teza imala je svoje pristalice u svim tadašnjim socijaldemokratskim partijama: u Rusiji najistaknutije pristalice bili su Struve i Tugan-Baranovski u Francuskoj posibilisti i žoresisti; u Engleskoj fabijevci i laburisti; u Njemačkoj i Austriji Renner i Adler kojima se kasnije priključuju Kautsky, Cunow, Bauer i drugi revolucionisti marksizma.

Druga varijanta revizionizma vezana je za Dietzenbov filozofiju koja predstavlja izraz napuštanju konsekventnog materializma. Pristalice ove filozofije dokazivali su kako je ona razrađenija i dublja od Marks - Engelsove filozofije. Zato su zahtijevali da se izvrši valORIZACIJA njihovih filozofskih učenja. Međutim, i pored sveg nastojanja, ova varijanta nije imala političke posljedice kao varijanta Vollmara, Bérnsteina, Schmidta, Woltmanna i drugih, čiji je idejni nosilac bio sam Bernstein.

Treća revolucionistička varijanta vezana je uz ime slabo teoretski fundiranog Sorela koji nije shvatio historijsku ulogu partije i države. Ali ipak ovaj ideolog sindikalističkih

organizacija proletarijata imao je velikog utjecaja na razvoj sindikalizma i anarhosindikalizma u Francuskom, Španiji i Italiji.

Cetvrti smjer revizionizma naročito se razvio u ruskoj socijaldemokraciji. Bazarov, Bogdanov, Berman i drugi odbacuju glavne teze dijalektičkog materializma i proglašavaju empiriokritičke teze za marksističke.

Na sve ove smjerove revizionizma, kao internacionalnu pojavu, djelovali su razni fenomeni i promjene kako u razvitku buržoaskog društva, tako i u razvitku radničkog pokreta. Naročito pod utjecajem državokapitalističkih odnosa, a zastupajući parlamentarizam, teoretičari socijaldemokracije izbacili su iz marksizma kategorije revolucionarne partije, proleterske revolucije i diktature proletarijata; oni su marksizmu, oduzeli glavu i tijelo, srce i cijeli krvotok — sve.

Peti smjer revizionizma vezan je uz dogmatičko - etiatski - birokratski sistem staljinizma. U nastojanju da se svaldaju veoma oštре unutrašnje i vanjske protivurječnosti, staljinistički sistem razvija i učvršćuje etiatski - birokratsko - dogmatske kategorije, dakle, ona sredstva koja marksizam negira, umjesto oslobođanja zapretane masovne i kreativne energije radničke klase. Ovaj smjer doživio je u savremenom međunarodnom radničkom pokretu ekstremnu tačku u pojavu sulude alternativne: socijalizam ili kapitalizam. To je najantihumanitarna ideja u historiji radničkog pokreta. Ta je ideja potekla od kineskih ideologa koji ne shvaćaju ljudski život kao vrijednost za sebe. U suštini te ideje stoje aritmetički proračuni revolucionarnog mortaliteta (od 700 milijuna Kineze atomski rat može preživjeti 300 milijuna). U toj logici kinesko »mudro« vodstvo nalazio smisao i opravdavanje novog rata koji bi trebalо da razriješi historijske klasne suprotnosti. U kineskoj verziji markizam je izgubio osnovne vrijednosti nauke koja teži ka objektivnoj istini. Marksizam u toj verziji nalazi se na nivou pragmatične doktrine i socijalne inženjerije; on je katehizma naredbi, zbirka primitivnih recepata, kult vode, inkvizicije

zacija prema svakoj slobodnoj pojavi čovječjeg razuma, diverzija marksističkih humanitarnih vrijednosti. Nitko od marksista, pored najbolje volje, ne može kazati da je i Kina postala domovina autentičnog marksizma. U kineskoj verziji, to je taljinizam u drugom izdanju, radikalno negiranje jedne od osnovnih teza o različitosti oblika, načina i metode borbe za ostvarenje socijalizma, koja se nameće socijalističkom pokretu svake pojedine zemlje zbog specifičnosti nacionalnih razlika, konkretno hištorijskih uvjeta i ekonomskih determinanata; skretanje u totalitarizam, etatizam, birokratizam i dogmatizam.

Marksizam je izgradio besklasnji nazor na svijet; on je radničkom pokretu dao humanitarnе socijalne, etičke i ideoleske vrijednosti. Te vrijednosti su uslov za svestrano oslobođenje čovjeka. Puke zauzimanje političke vlasti, sama eksproprijacija eksproprijatora, jednostrano pretvaranje sredstava za proizvodnju u društveno vlasništvo, isključivo oslanjanje na materijalni standard, ne znači potpunu realizaciju marksističkih humanitarnih vrijednosti. I pored svega toga u društvu se mogu javiti novi oblici otuđenja čovjeka, u koliko se rezultat borbe i stvaralaštva radničke klase ne stave u službu ljudskih vrijednosti živčevih generacija. Pred tim zahtjevom marksističkih humanitarnih vrijednosti moraju, prije ili kasnije, prestati sva žrtvovanja čovjeka za daleku i hipotetičku budućnost, počevši od svakodnevnog mučenja do pokušaja njegovog spašivanja u svjetskom krematoriju nuklearnog rata.

Prema marksističkim vrijednostima humanitarni cilj mora biti stalno prezentan u socijalističkom sredstvu kao njegov neposredni konstituent. Taj zahtjev podjednako važi i u obnovi sredstava za svestrano oslobođenje čovjeka. Sva obradiva pitanja, počevši od pojma i osnovnih obilježja marksizma, uzroka i oblike revizionizma u svim varijantama do teoretskog i praktičnog negiranja revizionizma, u stručno - teoretskom i pedagoško - metodičkom pogledu u osnovi zadovoljavaju namjene zahtjeve. Cijeli spis predstavlja historijski i logički povezanu cjelinu, tako da su objektivni problemi pred kojima se pisac bio našao uspješno savladani.

Uz ovu obilnu građu, koja pruža temu o revizionizmu marksizma, obradi u obliku konciznog rada, objavljenog u ediciji Savez studenata Pedagoške akademije Šibenik, autor studije »Osnovni problemi pojave revizionizma u marksizmu« Milan Miladinović sigurno se našao pred ovim objektivnim problemima: prvo, šta odabrat i šta prezentirati studentima za njihove potrebe studija; drugo, kako sažeti relativno obimnu materiju na 120 stranica, kad svako poglavje u knjizi pruža velike mogućnosti za posebnu obradu; treće, kako metodološki izložiti odabranu građu; četvrti, kako sintetizirati sociološke, filozofske, politikološke i politekonomski aspekti revizionizma u marksizmu za namijenjenu svrhu.

Uokviren ovim normativima, autor spisa »Osnovni problemi pojave revizionizma u marksizmu«, izvukao je esenciju iz složenog historijskog i internacionalnog problema o revizionizmu marksizma u međunarodnom radničkom pokretu. Autor je gradu tako uspješno sistematizirao i izložio u šest gotovo podjednako važnih glava, da je izložno isticati koje se glave pristupne a koje glavne. Sva obradiva pitanja, počevši od pojma i osnovnih obilježja marksizma, uzroka i oblike revizionizma u svim varijantama do teoretskog i praktičnog negiranja revizionizma, u stručno - teoretskom i pedagoško - metodičkom pogledu u osnovi zadovoljavaju namjene zahtjeve. Cijeli spis predstavlja historijski i logički povezanu cjelinu, tako da su objektivni problemi pred kojima se pisac bio našao uspješno savladani.

Studija je pisana dosta živim i pristupačnim stilom, zato je prikladna ne samo za studente, nego i za društveno - političke organizacije kao priručna literatura u izvođenju ideolesko-političkog obrazovanja njihovih članova.

Pokušaj sistematizacije osnovnih pitanja vrlo delikatne materije o revizionizmu u marksizmu ostavio bi da čitaoca još dobjave da se autoru nisu potkrali neki nedostaci u pogledu koncistnosti pojedinih formulacija i hipertrofije političkog aspekta revizionizma u marksizmu, koji se vrlo često ponavlja i suvišno naglašava. Međutim, ovi sporadični nedostaci ne umanjuju vrijednost knjige.

Citatelj ostaje zahvalan autoru studije Miljanu Miladinoviću, što je takav teoretski rad, u kome su pitanja revizionizma data retrospektivno i u najnovijem aktuelnom svijetu, prezentirao našoj javnosti.

Rajko Dobrijević

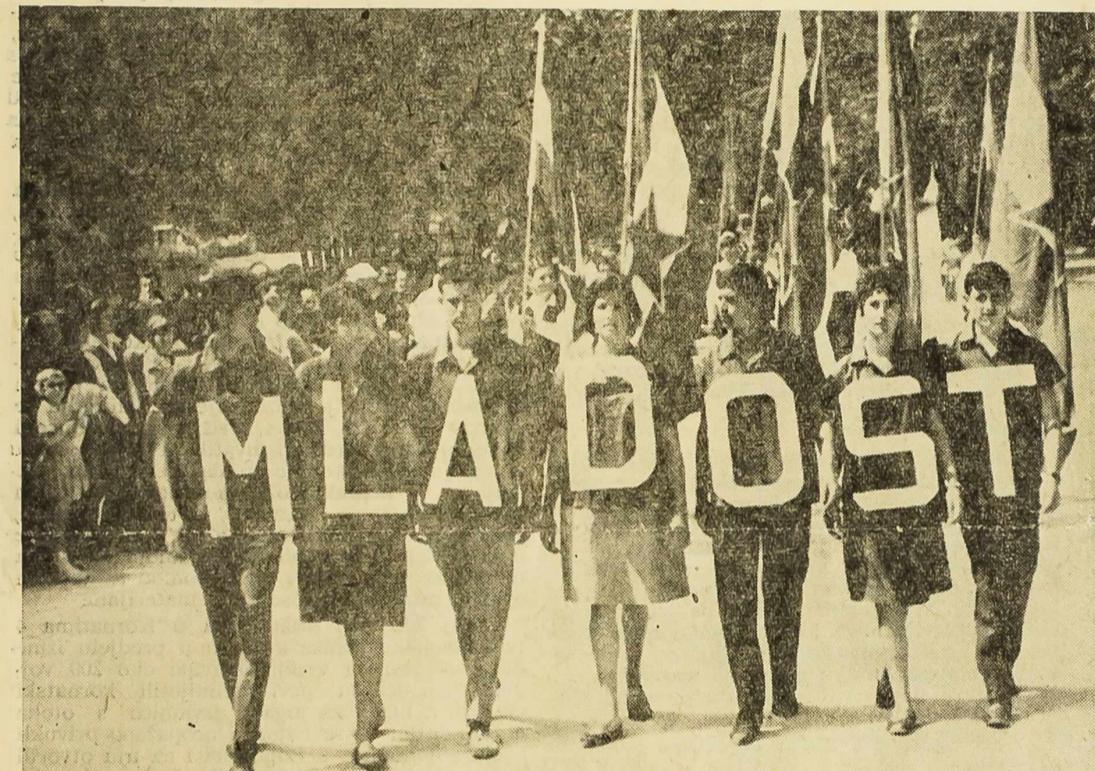
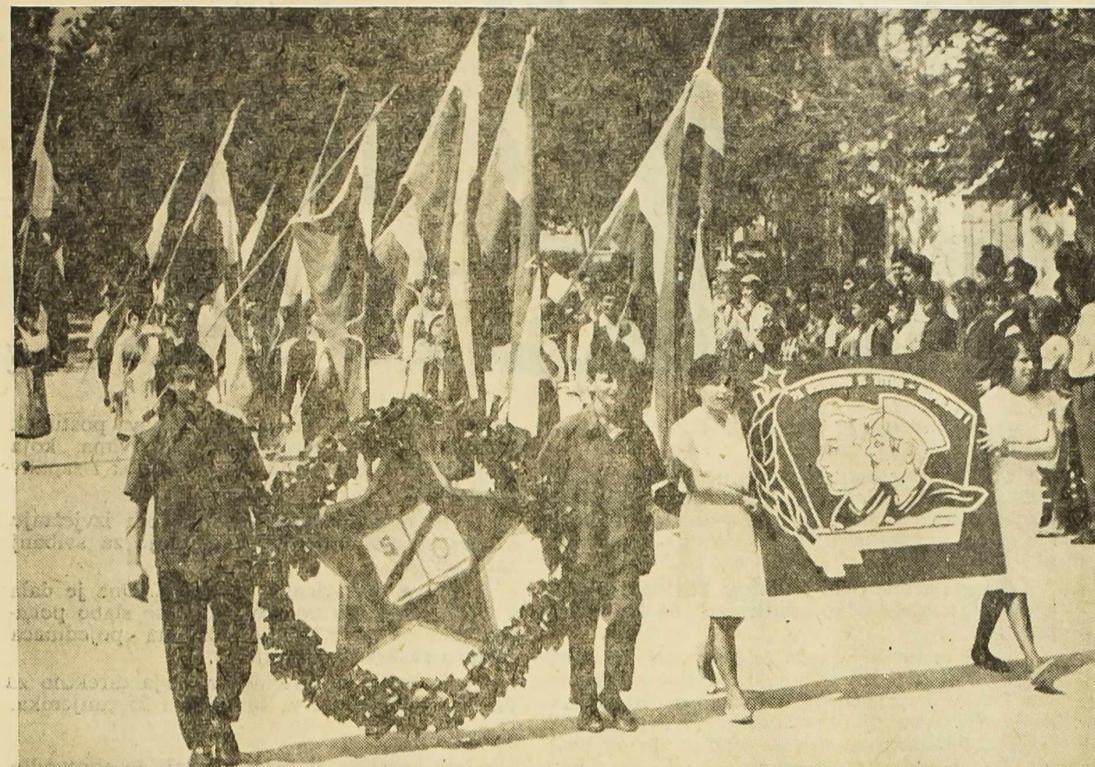
Preporuka Savezne skupštine

Borba protiv kriminala

Savezno i Organizaciono-političko vijeće Savezne skupštine razmotrili su na posljednjoj zajedničkoj sjednici stanje i kretanje kriminala i drugih njemu srodnih društveno negativnih pojava, kojom prilikom je donijeta i preporuka o njihovom praćenju, suzbijanju i izučavanju njihovih uzroka. To je prvi put da najviše predstavnici tijelo kompleksno razmotri društveno negativne pojave te vrste.

Treba odmah na početku reći da nije bilo nikakvog posebnog i aktuelnog razloga koji bi zahtijevao da se ovo pitanje stavi na dnevni red skupštinskih vjeća. Višednevna diskusija u odboru, kao i izlaganja poslanika na sjednici domova ukazuju da je ukupno kretanje kriminala posljednjih nekoliko godina čak ispod nivoa nekih ranijih perioda našeg razvijanja. Prema tome, nije bilo i nema nikakvih uzne-mirujućih pokazatelja. Naprotiv, opća je konstatacija da je naš društvo, posmatrano i

PARADA MLADOSTI U VODICAMA



U prošlu nedjelju održana je u Vodicama tradicionalna, peta po redu, parada mladosti u kojoj je učestvovalo preko 700 omladinaca i omladinki iz Vodica, Prvića i Zlarina. Paradu je organizirao Mjesni komitet SO u saradnji sa prosvjetnim radnicima.

Na čelu povorke nalazili su se zastavnici sa simbolima omladine i pioniri, te velikom slijedom druga Tita. Veliki broj Vodičana, a i stranih posjetilaca, koji se nalaze na odmoru, toplo je pozdravio početak ove manifestacije mlađih. Iza čela

prodefilirali su uz zvukove marševa vodičke glazbe, omladina Vodica u narodnim nošnjama, zatim omladina Zlarina i Prvića, klubovi i sportska društva, te osnovne škole sa svojim folklornim grupama. Omladinci i pioniri izvodili su dijelove vježbi i igara pred svečanom tribinom na kojoj su se nalazili predstavnici društveno-političkog života Vodica. Paradu je promatrao i predsjednik Općinskog komiteta SO Drago Putniković.

Parada, koja je trajala više od jednog sata, prikazala je

svestranost i rad omladine ovih triju mesta. Čitave Vodice su bile u svečanom raspoređenju. Bio je veoma topadan, a na plažama nije bilo ni jednog kupača. Svi su izšli u susret mladima da ih srdačno pozdrave.

Nakon završetka parade organizirano je nekoliko sportskih takmičenja, a na trgu je nastalo spontano veselje, pionira, omladine i starijih mještana. Gotovo do večeri čula se pjesma mladosti ulicama Vodica... J. Č.

Higijenske prilike u šibenskoj općini

Pokloniti veću pažnju

Iako je od oslobođenja do danas mnogo učinjeno na saniranju higijenskih prilika, posebno u selima šibenske općine, još uvijek sa postojećim stanjem ne možemo biti zadovoljni. Doduše, poduzete su izvjesne mjere za sprečavanje oboljenja i epidemija, međutim s druge strane vodoopskrbni objekti u nekim mjestima još uvijek predstavljaju žarišta zaraznih bolesti.

Situacija s cijepljenjem uglavnom je zadovoljavajuća i ona se provodi nekoliko puta godišnje. Istoči se potreba za otvaranjem posebne ambulante u kojoj bi se tokom cijele godine vršilo cijepljenje građana, pomoraca i putnika koji u svećem broju putuju u inozemstvo. Dezinfekcija se djelomično vršila samo na području grada, dok su dezinfekcijom zahvaćena neka turistička mjesta (uništavanje muha i drugih insekata).

Nakon provedene integracije u trgovackoj mreži Šibenika organima Sanitarne inspekcije u velike je olakšan rad s obzirom

da su neugledne i nehigijenske prodavaonice zamijenjene otvorenim samoposluga i drugim moderno uređenim lokalima. Najteži problem je u nepostojanju sklađišnog prostora, a u selima nije osiguran minimum potrebnih uvjeta u trgovackim radnjama. Iako je transport mesa od klaonice do grada povoljno riješen, još uvijek veći broj prodavaonica ne odgovaraju ni minimalnim sanitarnim propisima. Osobito teško stanje je sa grobljima posebno s onima koji su locirani u središtu Šibenika, Tijesna i Jezera, pa se s tim u vezi nameće potreba što

hitnijeg njihova preseljenja na druga pogodnija mjesta.

Neriješena pitanja opskrbe vodom u nekim selima, dispozicija otpadnih predmeta i nizak higijenski nivo stanovništva, glavni su uzroci lošeg higijensko - epidemiološkog stanja u šibenskoj općini. Osim što se dispozicija otpadnih stvari vrši redovito unutar naseljenih mesta, zapažen je veći broj nehigijenskih bunara, koji se rijetko kad kloriraju, odnosno čiste. Takvih bunara ima u Brčiću, Krkoviću, Dubravicom, Vodicama, Tribinju, te u zagorskim dijelom Primoštenu.

Dobro provedenom akcijom u cijepljenju djece i odraslih zapažen je veoma mali broj zaraznih oboljenja, osim pojave šaraha do kojeg oboljenja je došlo, jer nisu bile poduzete adekvatne preventivne mjeru. Međutim, s druge strane povećao se

Na pragu glavne turističke sezone

Očekuje se rekordan posjet turista

Turistička privreda na području šibenske komune pokazuje rapidan napredak. Iz godine u godinu pridaje joj se veći značaj, što je i razlog da se turizam udomačuje i u onim mjestima, koja ranije »nisu imale uvjeta za njegov razvoj. Značajna materijalna ulaganja u tu granu privrede urodila su već sada obiljem plodova koji će u idućim godinama biti još značajniji.

Ovogodišnja turistička sezona, sudeći po mnogim znacima, bit će bolja no i jedna do sada. Razlog za takvu tvrdnju ima više, ali ćemo se zaustaviti na samo nekoliko od njih, po našem mišljenju najvažnijih. Prije toga, da bi nam »snimak« turističkog napretka šibenske komune bio jasniji dozvat ćemo u pomoć neke podatke.

Prema tim podacima, 1956. godine šibensko područje posjetilo je 18.718 domaćih gostiju, koji su ostvarili 137.880 noćenja. Iste godine turistička mjesto na šibenskoj rivijeri ugostila su 2.303 inostrana gosta, a njihov broj noćenja iznosio je 6.667. Cetiri godine kasnije 1960. u šibensku komunu navratio je 44.669 domaćih gostiju, a broj noćenja popeo se na već pozamašnu brojku od 471.354. Iste je godine boravilo 6.660 stranih gostiju, dakle dvostruko više nego prije četiri godine, dok se broj noćenja stranih gostiju učetverostrošio, pa je iznosio 24.413. Na kraju, minule godine šibensko turističko područje posjetilo je 49.587 domaćih turista, noćivanja je bilo 524.597, dok je stranih posjetilaca bilo 15.976. Te godine turisti iz inostranstva ostvarili su 81.629 noćenja. Taj evidentan napredak, naročito povećan interes stranih gostiju za boravak na području šibenske komune, imperativno je nalagao da se turističkoj privredi pokloni još veća pažnja i izvrše daljnja materijalna ulaganja.

Prema najnovijim informacijama, u turizam će se ove godine u šibenskoj komuni uložiti oko 450 milijuna dinara. U izgradnju turističkog objekta u Vodicama uložiti će se oko 208 milijuna dinara, te će se broj ležaja u tom mjestu povećati za 176. U Primoštenu će se početku glavne turističke sezone izgraditi četiri nova paviljona sa 80 ležaja i u to će se investirati 103 milijuna dinara. U Murteru, gdje do sada prehrana gostiju nije bila ni dobra ni vješto organizirana, dovršit će se restauracija za 400 obroka dnevno, što će stajati 36 milijuna dinara.

Pored toga, za uređenje i kompletiranje turističkih objekata, što su se počeli graditi prošle godine, utrošit će se oko 20 milijuna dinara, a za adaptaciju i uređenje kafane »Me-

broj crijevnih oboljenja (trbušto) je upravo rezultat lošeg higijenskog stanja bunara i dispozicije otpadnih predmeta u naseljenim područjima. To i nameće potrebu što hitnijeg rješavanja pitanja u saniranju vodoopskrbnih objekata i uklanjanju dubrišta iz naseljenih mesta. Iako danas ima evidentiranih oko 600 Tbc aktivnih bolesnika ipak ovo područje zauzima jedno od najpovoljnijih mesta na teritoriju SR Hrvatska.

I na kraju potrebno je nešto kazati o zdravstvenom prosvjećivanju stanovništva ovog područja. Ono nije najbolje. Iako postoji solidan i velik broj stručnog kadra, on se gotovo i ne koristi, a naročito ne u borbi protiv širenja zaraznih oboljenja. Nema, naime, sinhroniziranog djelovanja na tom polju zdravstvene službe. U tome su naročito zakazale zdravstvene stanice, iako bi one uz pomoć drugih faktora mogle i te kako pomoći u suzbijanju takvih oboljenja.

ovog trenutka činjenicu da na šibenskom području gotovo i nema benzinskih stanica, raznih servisa i pokretnih kioska trebalo bi se osvrnuti bar ukratko na neke druge nedostatke, bar one čije uklanjanje ne iziskuje ulaganja velikih finansijskih sredstava.

Pored ostalog, moglo bi biti riječi o zabavi gostiju. Ona, kako nam se čini, tapkat će i ove godine u mjestu. U koliko će se mjeri realizirati nalogostaj Centra za kulturno-umjetnički odgoj mlađih o goštanju folklorne te institucije po svim većim turističkim mjestima u šibenskoj komuni, nije nam sasvim poznato, ali jedna druga stvar nagoni na razmišljanje. Naime, zar se u Vodicama, Zlarinu, Primoštenu, Pirovcu, Tijesnu i Murteru, da samo njih nabrojimo, ne bi mogla upriličiti krstarenja po moru i noćni ribolov. Da se to uradi ne treba mnogo, dovoljno je nekoliko brodića, a njih ima i — inicijativa. Nje, međutim, po svemu sudeći, nema. Ta greška ne bi trebala da se i ove godine ponavlja, tim više što za organiziranje takvih zavala još uvek ima vremena. U tom pogledu trebala bi se mnogo više negoli dosada angažirati Turistička društva.

Kad smo već spomenuli turistička društva, kazat ćemo još jedan već uhodani propust, koji je dobrim dijelom posljedica inercije upravo tih institucija. Riječ je o prodaji suvenira. O tome se ne vodi dovoljno računa. Primjer: Turističko društvo u Vodicama, vjerojatno najafirmiranim turističkom mjestu na području šibenske komune, ubralo je minule godine od boravšne takse oko 3,5 milijuna dinara, dok je u isto vrijeme prodano suvenira u vrijednosti od oko 12 tisuća dinara. Valjda će se ove godine i o tome povesti malo više računa. (B)

S. Matavulj: „Konte Ile Deseti i Ilija Vulinov“

(Izdao Pododbor Matice hrvatske Šibenik)

Ovih dana pojavila se u knjižarskim izložima, a u izdanju šibenskog Pododbora Matice hrvatske, humoristička pripovijetka »Konte Ile Deseti i Ilija Vulinov« spisatelja Sime Matavulja.

Matavulj — govoreći općenito za njegovo djelo — kritikuje odnose među ljudima, moral i prilike svog doba. U njegovu djelu dolaze do izražaja progresivne težnje: prezir često pun poruge na aristokratski sloj, na zelenastroj razne vrste, na klerikalstvo, na malogradansko politikanstvo — ne zaboravljajući pri tom da ukazuju i na nedostatke u životu naroda.

Iako je ova Matavuljeva pripovijetka pisana 1889., u njoj se ogleda onaj još stariji Šibenik pred stotinu i više godina. Na početku treće glave, prije upoznavanja likova, autor oprije označuje vrijeme rjeđanje između »60-tih i 70-tih godina«. Inače, »Konte Ile Deseti i Ilija Vulinov« jedina je Matavuljeva pripovijetka u kojoj je da opširniji opis Šibenika, njegova eksterijera i interijera, opis srca grada, zagrada i okolice, njegove povijesti i tadašnjeg stanja. Gotovo svi lokaliteti u pripovijeci i danas su u upotrebi, a mnoga imena i prezimena također su

CJEPLJENJE PROTIV VELIKIH BOGINJA

U našem gradu izvršene su sve potrebne pripreme za cjepljenje djece protiv velikih boginja (ospica). Cjepljenje će se obaviti u razdoblju od 4. do 12. juna ove godine u prostorijama Internog odjela Medicinskog centra.

Cjepljenje protiv velikih boginja obavezno je za svu djecu koja su rođena 1963. godine, kao i za onu koja dosad iz bilo kojih razloga nisu bila cjepljena, a rođena su 1962. i 1961. godine.

Spomenici kulture

Sibenik, kao i njegova okolica, obiluje vrijednim spomenicima kulture. Samo da neke spomenemo: gradski bedemi i tvrđave, pojedine stare palače, katedrala itd. Pojedini od tih spomenika danas su u prilično lošem stanju, tako da im prijeti potpuno uništenje. Zub vremena nagrizao je njihove temelje, ratna pustošenja su također ostavila svoje nemilosrdne tragove, a ni samo stanovalištvo ne poklanja dovoljnu pažnju njihovom čuvanju. Pored toga, pojedini spomenici iz narodnooslobodilačke borbe nisu u stanju u kakvom bi trebali biti.

U Sibeniku, međutim, još uvijek nema ustanove koja bi se bavila evidentiranjem i zaštitom kulturnih spomenika. Brigu oko njihova čuvanja vodi Konzervatorski zavod za Dalmaciju u Splitu, ali ta institucija nije iz objektivnih razloga u stanju da učini sve ono što vrijeme nameće da se učini na zaštitu spomenika kulture.

U našem gradu, istina, već odavno vode se razgovori o potrebi osnivanja jedne takve institucije. Do danas, međutim, i jednom prilikom donijeta odluka Općinske skupštine o početku rada Zavoda za zaštitu spomenika kulture, nije našla svoje ostvarenje. Ne možemo se oteti utisku da odgovlačenje na tom području znači neshvaćanje potrebe zaštite spomenika kulture i, nadalje, jednu kardinalnu grešku šibenske kulturne politike. Zaštita spomenika kulture ne trpi nikakva odgovlačenja i da svako zakašnjavanje može naknadnu investiciju učiniti sasvim izljušnom.

Još nešto. U drniškoj i kninskoj komuni ima velik broj spomenika kulture. I oni propadaju, jer niko o njima ne vodi mnogo brige. Zašto se ne bi pokušalo postići sporazum u tim općinama o zajedničkom financiranju Zavoda za zaštitu spomenika kulture. Smatramo da bi bilo veoma korisno rješenje u sadašnjoj situaciji. (B)

Sjednica Savjeta za kulturu u Drnišu Izrađen sedmogodišnji plan razvoja kulture

Predsjednik Savjeta za kulturu Općinske skupštine u Drnišu sazvao je prošle subote sjednicu na kojoj se raspravljalo o osmogodišnjem planu razvijanja kulture, izboru honorarnog knjižničara i rasporedu utroška sredstava za kulturu u 1964. godini.

Rad u organizacijama i institucijama u drniškoj komuni je namjena širenje svih vidova umjetničkog i kulturnog rada u potpunosti je zamršio i sedmogodišnjim planom se u prvom redu predviđa njihovo oživljavanje pa, ako se u tome uspije, učiniti će se mnogo. Ukoliko se uz to uspije i revidirati, a onda i realizirati, projekt dano započeti gradnje Doma kulture u Drnišu, adaptirati zgradu za Gradske muzej i osigurati kvalitetniji izbor filma, plan sedmogodišnjeg razvijanja, bit će realiziran.

Adaptiranje prostorije i boga-

ćenje fonda knjiga Gradske knjižnice u Drnišu privodi se krajem. Poslije dvogodišnjeg prekida, knjižnica će početi rad 1. juna, a za knjižničara je izabran pensionirani učitelj Vid Trlaja.

Sredstva, u iznosu od osam milijuna dinara, namijenjena potrebama kulturne djelatnosti u općini, utrošiti će se, uglavnom, na reviziju projekta Doma kulture, adaptaciju zgrada Gradskog muzeja i Knjižnice, a preostali minimalni dio dodijeliti će se kao pomoć društvinama koja budu ispoljila najviše inicijative i postignu najbolje rezultate na kulturnom planu. (c)

Omladinska konferencija u drniškoj gimnaziji

Bez diskusije

Godišnja konferencija Saveze omladine Gimnazije u Drnišu, održana prošle nedjelje u svečano ukrašenoj kinosalu, i pored dobrih priprema protekla je bez diskusije. Sastanku je prisustvovao i predsjednik Općinskog komiteta SO Riste Mrđen.

Sekretar Školskog komiteta Mirko Rnjak podnio je izvještaj o radu organizacije. On je konstatirao nezadovoljavajući ideološko - politički rad, ali uspiješan rad komisije za kulturno-zabavni život i za fizičku kulturu. Gimnazialci su na lokalnim radnim akcijama dali 22.000 radnih sati.

Referat o učenju, uspjehu i odnosu prema radu, koji je prečitala Ankica Zoričić, objašnjavao je uzroke učeničkog neuspjeha na kraju prvoga polugodišta kada je samo 33,05 posto učenika prošlo bez nedovoljnih ocjena, a u III i u II čak 85 posto negativnih.

Plan rada za školsku 1964/65 godinu zalaže se za bolji uspjeh, anketiranje o svim problemima, intenzivniji idejno-politički rad i uključivanje u proslavu 20.-godišnjice oslobođenja Drniša.

Diskusija je izostala. Iznenadujuće da se niti jedan učenik Gimnazije nije javio za diskusiju, iako su izvještaji dali obilje materijala da se o njima razgovara.

U novi školski komitet izabran je 8 članova. Za predsjednika je izabrana Ankica Zoričić, sekretara Mirko Rnjak i blagajnika Zlata Nakić. (c)

Filmovi u lipnju

Prema informacijama koje smo dobili u upravi Kinopodusca, u toku ovog mjeseca na ekranim šibenskih kina imat će prilike vidjeti nekoliko zaista vrijednih ostvarenja domaće i strane filmske proizvodnje.

hitlerovske strahovlade, te i glavno lice u njegovoj poznavi »Noveli u šahu« prvi susret s nacizmom plaća psihičkom destrukcijom koja ga od uglednog građanskog intelektualnog lidera pretvara u demoliranog izbjeglicu. U ovom prikazu procesa sistematskog uništenja ličnosti film je sigurno teško mogao da nadomesti snagu Zweigovog pera, ali ne bi se moglo reći ni da ga je bitnije iznevjerio. To možda zahvaljujući najviše Curdu Jürgensa, koji je u produbljivanju ljudskog lika Werner von Basila unio bogatstvo svoje ekspresije i tako ostvario jednu od svojih najuspjelijih interpretacija.

Presuda

Francuski film. Režija: Jean Valere

Film je u stvari analiza stanja i reagiranja petorice ljudi osuđenih na smrt, u onom kratkom razdoblju od svega jednog sata, koliko im je preostalo od izricanja presude do njenog izvršenja. Nabijenost atmosfere pojačava činjenica da se sve odigrava na jednoj pustoj plaži u Normandiji na sam dan invazije, koju osuđenici očekuju kao jedini spas. Svaki od njih taj jedan sat doživljava na svoj način, da bi na kraju pri izvršenju presude, ipak bili jedna unisona petorka, koja neustrašivo gleda u cijevi iz kojih dolazi smrt. S obzirom na sve okolnosti, sasvim je normalno što je sve u filmu vrlo impresivno i da je i izvještaj patos bilo teško izbjegći, ali je završetak, odlazak na gubiliste i put do nje, ipak najimpresivniji i njeni su očito i režiser i kamera posvetili najveću pažnju. Snažniji dojam sa scenom ovakve vrste teško da je i jedan film dosad proizveo.

— b —

Među domaćim filmovima na ekranimi ćemo vidjeti akciju psihološku dramu »Dobra koba« s Batom Živojinovićem, Bertom Stolarom i Vojnom Krajinom, te vrlo uspješnu filmsku komediju »Lito voljivo« snimljenu u jednom dalmatinskom gradiću. U glavnim ulogama nastupit će već nama poznati glumci Beba Lončar, Ljubiša Samardžić i Boris Dvornik.

Strana produkcija bit će zastupljena s nekoliko vrlo vrijednih filmova. Od američkih filmova gledat ćemo »Četiri jačača Apokalipse«, u kojoj je data potresna priča o sudbini ljudi u II svjetskom ratu. Glavnu ulogu tumači Glen Ford, jedan od najboljih glumaca svjetske filmske elite. Na repertoaru će se nalaziti zabavno - muzički film »Vašar u Teksasu s Petrom Bunom, popularnim pjevačem zabavnih melodija i »Topovi Navarona« u kojem je obrađen istinit događaj o osvajanju njemačkog uporišta u grčkom arhipelagu za vrijeme II svjetskog rata. Glavna uloga povjerena je Gregori Peku.

U francuskom filmu »Ljupka lažljivica« glavnu ulogu tumačit će Marina Vlady, a veći broj poznatih glumaca vidjet ćemo u talijanskim filmovima »Talijanke i ljubave i »Tarus, sin Atile«. Sovjetska produkcija bit će zastupljena s filmovima »Vlak ide na Istok« i »Aljoškina ljubav«, a u toku mjeseca repertoar će biti ispušten s japanskim filmom »Goli otok«, poljskim »Noćas će umrijeti grad«, zapadnonjemačkim »Deserter« i meksičkim filmom »Crni orao«. (j)



Vitomir Gradiška

**NOB
1944.**

22

— Brojno stanje ljudstva III POS-a u Kornatima na dan 27. svibnja:

Lučka kapetanija Šibenik u Ropotnici 20, Lučka straža i reljefna stanica na Lavsi 11, Prolažna kuhinja Ropotnica 8, Mehanička radionica i brodogradilište Vrulje 23, Ronilačka ekipa 14.

Plan odbrane ovih jedinica: Povlačenje svih u Lavsu, a mehaničke radionice na Lavernatku.

— Ispostavilo se da je broj stražara pri reljefnoj stanici na tribunjском terenu premašen (svoga 3 druga), pa u vezi toga drug Nikolaj Špirić u ime Okr. komiteta KPH Šibenik traži kod Komande mjestu Vodice da se broj stražara poveća barem na 6.

— Donijeta je odluka o formiranju Četvrte brigade XIX divizije, u koju ima da preraste Sjeverodalmatinski partizanski odred. Time bi u najskorije vrijeme pod Stab Grupe spađali: Kninski odred u čiji sastav bi došao i Prominski odred koji bi se rasformirao, Benkovački odred te Zadarški odred i Skradinska leteća četa. Otočki odred na zatakom zaštite otoka sive Dalmacije potpada pod komandu III POS-a.

— Nijemci, među kojima je bilo i dosta četnika u njemačkim uniformama upali su u Dubravu gdje su izvršili temeljitu raciju, oplaćali mnogo kuća i ubili 4 rodoljuba.

— 6 savezničkih aviona bacalo je bombe na Drniš, uslijed čega je oštećeno mnogo zgrada, a izgorjela je jedna drvena baraka s materijalom. Poginula su 2 njemačka vojnika, oko 20 je ranjeno. 29. svibnja:

— Stab III POS-a javlja Stabu XIX divizije: „... Nakon potpunog prekida i nemogućnosti održavanja ranijeg kanala na Modravama, ovaj Stab u dogovoru s drugom Friganovićem (ranijim komandantom Šibenskog područja) zaključio je da će se uspostaviti novi kanal na kome će se prebacivanje vršiti uz podršku reljefne stanice Komande mjestu Vodice, koje će biti uspostavljene na jednom otoku blizu kopna, kao i na samom kopnu. Odlučeno je da se veza održava s malim gajetama na vesla... Ali reljefne stanice nisu uspostavljene od Komande mjestu Vodice.

— Iz izvještaja Staba III POS-a Komandi mornarice:

— Iz Zirja se vratio u Kornata, pošto je pregledao kanal kojim se sada prebacuje materijal iz VIII korpusa, komandant III POS-a. Iz Zirja javljaju da je zadatak prihvata i prebacivanja materijala obavljen uspješno. Izgledi su da se može u jednom danu prebaciti i više vagona materijala, ali prihvatanje na kopnu nije moguće. Na otoku Ugljanu i Pašmanu opaženo je kretanje neprijatelja. Divizija je javila za prihvata 20 svojih ranjenika za dan 30. V. Stanica na otoku Viru je javila prolaz 14 neprijateljskih penjača iz pravca Rijeke za Zadar.

— Nijemci su u Kninu uhapsili mnogo aktivista NOP-a i njegovih pomagača, među kojima:

— dra Stjepana Baković Vicu, Kravušu Miru, Sladić Niku, Amorović Paju, Sinobad Mirku, Šolaja Miloša, Radulović Radu, Svetinu Josu, Laču Josu, Gulinu Josu, Žunić Simu, Novaku Kitu, koji su optuženi za vezu s partizanima.

— U 16,50 sati počelo je najjače bombardiranje Knina u kojem su učestvovala 64 savezničke aviona. Na grad je bačeno preko 600 bombi raznog kalibra. Srušeno je preko 20 zgrada, više ih je oštećeno. Poginulo je svega 9, a ranjeno 11 osoba. Bio je oštećen i Atlagić most preko Krke.

30. svibnja:

— Pri Komandi Kninskog područja održan je sastanak predstavnika Zadarškog područja, Okr. komiteta KPH Zadar, Staba Grupe odreda, Staba XIX divizije. Raspravljalo se o funkcioniranju kanala, osiguraju prihvata materijala i pospremanja primljene robe, pa je zaključeno:

1. da se izvrši mobilizacija 30 seljačkih kola i 50 tovarnih grla,

2. da se uspostavi stalna telefonska linija Radešinovci — Banjeveci — Kulaši,

3. da se uspostavi voz za vezu pri Komandi Zadarškog područja,

4. da se grade po terenu bunker za smještaj materijala i da se oni čuvaju.

— Cijela V brigada je angažirana oko prihvata robe na kanalu.

— Pri Kotarskom komitetu KPH Kistanje u Vruljama je održano partizansko savjetovanje. Razmatrana su pitanja: mobilizacija, snabdijevanje vojske, rad narodnih odbora, odnos vojske i organa na terenu. Raspravljalo se i o političkoj situaciji, pa je bilo govor i o držanju boraca V brigade u zadnjim borbama na području općine Đeđevske. Ustanovljeno je da je brigada dobro djelovala vojnički, a ostavila je loš politički pritisak, jer je vršila rekvi-

ziciju ne pitajući tko je ko. Takav postupak se upoređiva sa terorom i zvjerstvima koja su počinili ustaše ubivši 15 rodoljuba i zapalivši 23 kuće.

— U organizaciono - političkom izvještaju Kotarskog komiteta KPH Kistanje za svibanj kaže se:

»Citava Bukovica je slobodna. Ona je dala u NOV novih 600 boraca. Samo se slabo pokazao sam centar Kistanje. Još ima pojedinaca da nisu raskrstili s kraljem.«

— Navečer je krenuo sa Žirja direktno za Vis M-B »Andelko« sa 40 civila i 25 ranjenika. 31. svibnja:

— Prvi bataljon V brigade, koji je sprovodio karavanu s materijalom prema Bukovici, naišao je na neprijateljsku zasjedu kod Kolarne, pa je odustao od daljnog puta i vratio se s karavanom u Radašinovce. Drugi bataljon ove brigade je sproveo ranjenike na kanal ispod Kamene, gdje je izvršen prihvat i prebačaj na Žirje. Treći bataljon bio je u Banjevcima, a 4. na položajima južno od Benkovca.

— Oko ponoći su se pojavili pred Salima na Dugom otoku neprijateljski ratni brodovi, o čemu je sutradan bila obavijestena Komanda mornarice. Bilo je očigledno da se radi o snažnoj neprijateljskoj ofenzivi na području III POS-a, koja je obuhvatila otok: Olib, Silbu, Ist, Molat, Iž, Dugi otok i Kornate. U ovoj ofenzivi Nijemci su upotrijebljeni preko 4000 vojnika, među kojima je bilo Čeha, Poljaka, ustaša, domobrana i četnika. Odmah iza ponoći počelo je iskrcanje blizu mjesta Sali gdje se nalazio Stab III POS-a. Prištapske jedinice i borce otočkog odreda prihvati su odmah borbu s neprijateljima, koja je trajala cijelog dana. Neprijatelj je neprekidno tukao položaje naših jedinica snažnom vatrom iz teškog oružja, koju naše snage nisu mogle parirati. Stoga je u toku dana zatraženo radiogramom od Staba mornarice pojačanje i hitna pomoć u teškom oružju, sanitetskom osoblju.

— Oko 3,15 sati pristale su u Kornatima 4 neprijateljske penješice koje su u predjelu između Koromačne i Vrulje iskrcale oko 200 vojnika. Nijemci su prvi primijetili kornatski stanari, a malo iza tog i izvdinci s otoka Lavse. Zatim su se Nijemci neopćeno privukli prolaznoj kuhinji u Ropotnici i na nju otvorili vatru. Nato su kuririli iz Lučke kapetanije upućeni do radionice u Vruljama da obavijeste ljudstvo o situaciji. Lučka kapetanija se je potom prebacila na otok Gustac, a pred večer preko Piškere za Lavsu. Iako je neprijatelj načinio prekida na opatu, našima je pošlo za rukom da iz Lavse neprimjetno izvuču

Maturanti naše Gimnazije

Generacija najboljih

Pitali smo direktora Gimnazije prof. Ivu Livakovića za uspjeh maturanata i škole uopće. On je doslovno rekao: »Uspjeh škole danas još uvijek ne možemo mjeriti postotkom pozitivnih učenika i srednjom ocjenom. Kad bi se ocjenjivalo samo po tom kriteriju, ova škola ne bi bila među prvima u SRH. Mi smo, kako kažu, strogi. To je tačno. Ali zato kad se gleda stvarna vrijednost učenika, situacija je daleko povoljnija.«

gradske vijesti

KINEMATOGRAFI

ESLA: premijera američkog filma — VASAR U TEKSASU — (do 7. VI)
Premijera japanskog filma — GOLI OTOK — (8.-9. VI)
D. APRILA: premijera američkog filma — ČETIRI JAHACA APOKALIPSE — (do 8. VI)
Premijera američkog filma — TOPOVI SA NAVAROMA — (9.-15. VI)

DEŽURNE LJEKARNE

5. VI — II narodna — Ulica bratstva i jedinstva.
6.-12. VI — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

MATIČNI URED

ROĐENI

Josip, Božidara i Anke Kulaš; Tomislav, Roka-Ante i Marije Bačelić; Zorislav, Ante i Tonke Vidović; Dragan, Ranka i Blaženka Vučić; Edi, Šebala, Pia i Marice Periša, Slavica, Milorada i Zore Turčinov; Šarija, Emila-Ante i Ljubice Štirov; Zoran, Mladen i Zorka Belja; Ozren, Dragutina i Gordana Plenčić; Vice, Vicin i ne Šišar; Kreše, Tome i Ante Krščak; Tomislav, Marka Ruže Vulinić i Bojana, Alberta i Božice Ferara.

VJENČANI

Matković Zvonimir, elektro-metralac — Belamarčić Svetlana, Šmaćica; Bulat Ante, nastavnik — Vukorepa Marija, službenik i Širinić Tome, radnik — Jela, radnica.

UMRLI

Karađole Vica rođ. Ćićmir, 70 godina i Takač Agneza, 77 godina.

ZAHVALA

U povodu smrti naše neprelijene supruge, majke, kćeri i strice.

DARINKE PAIĆ rođ. PULIC

osebnu zahvalnost izražavamo u Nikoli Ivanoviću, šefu Internog odjeljenja šibenske bolnice, dru Branku Andrejeviću i dru Tatjanu Rašković, te počonom osoblju C odjeljenja terne na svesrdnoj pažnji i omoci koju su uložili da bi akšali bolove našoj dragoj pojnicici.

Zahvaljujemo također rodbini, prijateljima i znancima na razima sačešća i pomoći koju su pružili u našoj boli.

Zahvalnost dugujemo i svim imama koji su sudjelovali u počnom ispravcu i položili i njihove mišice pod nose na pore koje mi ne opežamo.

Ožalošćeni:

Milan Paić i obitelj Pulic

MALI OGASNICK

IJENJAM dvosobni komfor stan u centru Šibenika za dogovarajući na periferiji. Obratiti se na telefon: 22-82.

NTELEKTUALKA TRAŽI nemaštenu sobu ili jednosoban stan. Cijenjene ponude dostaviti upravi lista.

OMAGALA BIH U SPREMANJU (KUHINJE, CISĆENJU STEPENICA ili bih čuvala dijete. Za informacije obratiti se na Crljen Stana, Šibenik.

Zagorka Petrić, jedna od najaktivnijih omladinki škole i dugogodišnji predsjednik naučne biološke grupe. U trećem odjeljenju možemo spomenuti ove dobre omladince i učenike: Rade Zorić, Todor Baljkas, Jasmina Baljkas, Zoran Čaće, Margita Dragić, Boško Kojundžić, Zlatan Gaberc, Rodoljub Ilić i Krasomir Rora.

Mnogi učenici postigli su na raznim takmičenjima odlične rezultate. Tako Boško Kojundžić prije dvije godine na republičkom takmičenju iz matematike, a Nasija Stošić iz francuskog jezika, gdje je bila najbolja od svih učenica naše Republike.

Cuće se da su maturanti bili veoma aktivni u radu i izvan same škole. Da li je tu bilo teško?

— Da. Bili su veoma aktivni. Čak bih rekao ponekad i preangažirani. Stoga su imali i teškoća, upravo radi te angažiranosti. No, i one su bile korisne i na njima smo se učili svih zajedno. Ove mlade ljudi treba shvatiti. Tipičan su plod današnjeg, našeg doba, sa svim karakteristikama akcije, dinamizma, po masovnom učešću u manifestacijama, po svojoj životnosti.

— Za maturantski rad uzela sam roman Andre Gidea »Krvotvoreni novac«, koji je u stvari alegoričan roman o krvotvoriteljima moralu. Tu je iznesena kritika građanskog društva i religije, a pisac dosta

Da li vam je žao što odlaze?

— Veoma. Oni su nas, mogu reći, umorili, ali nam je i taj umor bio drag. Bili su više nego itko ranije zaokupljeni političkim, sportskim i umjetničkim radom u gradu. Uostalom, znate, da iz njihovih redova potječe i najbolji nogometni Šibenika Rora. Svestranost u radu nije ih ozbiljno ometala u učenju. Dobar omladinac, ovde je bio i dobar učenik.

— Koliko je brojila učenika ova generacija?

— Bilo ih je 91. Od toga je završilo s uspjehom 73 učenika, dok je 18 upućeno na povrtni ispit.

— Kažite nešto o njihovom učešću u organima školskog upravljanja.

— Tu su se naročito istakli. U rukovodstvu razredne zajednice iz prvog odjeljenja bili su Radojka Stipišić, Kosovka Vojnović, Tihomir Ivić, a u rukovodstvu aktiva SO Nataša Vukov i Slobodan Čaće. Iz ovog odjeljenja dvije učenice su bile i članice Školskog odbora, a Marija Orlić i predsjednik komiteta SO gimnazije. Nosioci su zastave Općinskog komiteta SO kao najbolja omladinska organizacija u općini. U drugom odjeljenju bili su u razrednoj zajednici Krste Juršić i Ante Mišura, a u rukovodstvu aktiva SO Mate Vudrag, Ždenka Boban i Marko Rupić. Iz ovog odjeljenja je i



polemizira o životu, smrti i ljubavi. Stvar je veoma interesantna i dosta me privukla.

Gaberc Ivan. Odabrao sam temu o televiziji, što će biti moje buduće zanimanje, jer ću se upisati na Elektrotehnički fakultet, smjer slabe struje. Smatram da se ova materija u gimnaziji nedovoljno obrađuje, pa je stoga potrebno uložiti dosta truda u poučavanju i pronalaženju materijala.

Zagorka Petrić: Moj rad zove se »Rad s mikroskopom u naučno-biološkoj grupi«.

— Izvela sam 76 pokusa i napravila 70 crteža, kaže Zagorka, što sam sve morala dokumentirati odgovarajućim

materijalima. Ovaj rad je inače dosta obilan i zahtjeva mnogo strpljenja, — samim pismenim radovima ona ima svoje mišljenje.

Tokom godine profesori zadaju referate iz pojedinih predmeta, te bi na kraju godine ovo trebao biti proširen referat u kojem se vidi rezultat čitavog našeg rada, kao neke praktične strane služenja literaturom, samostalni doprinos, kao neka vrsta malog naučnog rada. Ovo je dobar sistem, ali imaju i nedostatka jer se dešava da pismene radnje kolaju naokolo.

Mate Vudrag: Uzeo sam temu iz biologije »Tipovi raznovrsnosti vratogasnog sluzbenika u Šibenskoj općini. Ovaj je na vremenu bio upućen poziv. Osobito je bila zapažena dobra suradnja između JNA i dobrotoljnih vratogasnih društava, pa je preporučeno da ona i u buduće buđe na istom nivou.

Nakon što su podijeljene diplome pionirskoj ekipi DVD Šibenik i DVD Zaton za osvojena mjesta na kotarskom takmičenju održanom prošle godine u Splitu, za delegata na godišnjoj skupštini Vratogasnog saveza Hrvatske u Varaždinu jednoglasno je izabran Jakov Pavlović, predsjednik Vratogasnog odbora općine Šibenik. Ove godine u Varaždinu se proslavlja 100-godišnjica vratogastva u Hrvatskoj i to baš u sjedištu najstarijeg dobrotoljnog vratogasnog društva u našoj Republici. (J)

Stručno osposobljavanje vatrogasaca

U nedjelju, 31. svibnja, održana je godišnja skupština Vratogasnog odbora šibenske općine, kojoj su prisustvovali predstavnici Vratogasnog odbora splitske općine i Vratogasnog saveza Hrvatske.

U iscrpnom izvještaju, što ga je podnio Milan Begonja, tajnik ovog odbora, istaknuto je da su vatrogasne organizacije na ovom području zabilježile zapažene rezultate ne samo u posjedovanju tehničke opreme nego i u osposobljavanju stručnog kadra. Gotovo nije bilo ni jednog vatrogasnog društva, koje nije uložilo napore u obučavanju kadra spremnog da u datim momentima dade svoj doprinos u zaštiti društvene i privatne imovine. Općinski odbor je pružio potrebnu pomoć svim dobrovoljnim vatrogasnim društvima. Tako je u okviru šibenskog Vratogasnog društva prošle godine 125 osoba dobilo kvalifikacije ispitano vatrogasca. Za njihovim primjerom pošla su i druga društva među kojima su naročito dobre rezultate postigla društva u Zatonu, Skradinu i Primoštenu. Danas na ovom području djeluje impozantan broj

vratogasaca 360 aktivnih članova. U izvještaju je izražena zabrinutost zbog stanja u dobrovoljnom vatrogasnem društvu u Vodicama, čija je djelatnost potpuno zamrla. S obzirom na nagli razvoj turističke privrede uz obalni pojas od Vodica do Pirovca, nameće se hitna potreba osnivanja vatrogasnih organizacija u Murteru, Betini i Tijesnu, te oživljavanju djelatnosti u Vodicama.

U prošloj godini registrirano je 54 požara u kojima je počinjena materijalna šteta u vrijednosti od 5,5 milijuna dinara. Tako neznatna šteta dobrim dijelom je rezultat odlično provedenih preventivnih mjer u objektima socijalističkog sektora. U tim akcijama sudjelovalo je 200 članova dobrovoljnih vatrogasnih i industrijskih društava. Ova posljednja su se toliko tehnički ojačala, da su u više navrata

samostalno istupala u gašenju požara. I neka se osposobljavanje u Šibenskoj općini, kao naprimjer ono u Zatonu također je uspješno intervjiralo na nekim manjim požarima. Veoma pohvalno je ocijenjena inicijativa DVD u Tvornici elektroda i ferolegura, koje je u toku prošle godine održavalo javne vježbe i u zabačenim selima šibenske općine. Njihovo prisustvo pobudilo je velik interes kod tamošnjeg stanovništva, koje se na taj način upoznalo s najosnovnijim mjerama u gašenju požara.

U izvještaju i diskusiji osobito je bilo riječi o pitanju nadležnosti protupožarne preventive u radnim organizacijama i društvenim službama. Uočeno je da su posljednjih nekoliko mjeseci, poslije izvršene reorganizacije, sredstva za gašenje požara u kolektivima prepunjena stihiji, da se onima nitko ne brine i da se ne provodi kontrola kakva je inače prije bila, stalna i sistemska. To je, kako je naglasio jedan od diskutanata, os-

Artisti - bez predaha

daha. Život na točkovima i šinama. Putovanja i seobe. Skidanje i postavljanje naselja od dvadesetak vagona. Danju i noću. Po kisi, po žegi. Tisuće milja po svim meridianima, uz iluziju veselosti i neprestalog smješta. Život, kojem je opasnost tako prozračna svakodnevna komponenta. Nagon, često neobičajiv, koji te ljuđe tjerava da se izlaže tim opasnostima, koji možda i nije urođen, ali je svakako stecen. Život pod svačajnim uslovima, s potiskivanim ličnim problemima. Borba za publiku i borba sa samim sobom.

To je cirkus. Tko su ljudi, koji sačinjavaju taj mosački zabave?

Komičar - muzičar Janišek, koji je čitav život proveo u cirkusu uz 35 godina aktivnog rada. Proputovao je čitav svijet.

Krotitelj lavova Valošek, raniji artista sa 25 godina na kopnima i trapezima. Dresuru je

preuzeo od svoga brata, kojeg su rastrgali lavovi... Pražanka, Sonja Borešova, počela je učiti jahanje od majke u svojoj osmoj godini. Od tada je prošlo 25 godina! Danas je dreserka. To je radila i njena baka. Njena kćerkica od 6 godina, sprema se za isti posao...

Sonja Haludova, članica artiščke grupe »Šest Orlando« (dobjitici »Zlatne medalje Varšavje« za ovu godinu), radi samoučku taktu punih devet godina! Braća i sestre, otac i mati rade u cirkusu. U cirkusu je i rođena, prije 21 godinu.

Ruskinia, Rio Rita Dubicka, ranije članica muzičko-folklorne trupe iz Kijeva. Ovo joj je prvo putovanje u cirkusu. Sprema se za akrobatsku.

To su samo neki od njih.

Pjesak, žagor i oduševljenje

traju preko dva sata.

Zivot u arenama i izvan njih

